

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Κ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ: Της Παρασκευής 3 Ιουλίου 2026, ώρα 10.00

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΕΠΕΡΩΤΩΝΤΕΣ

1. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ
2. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ
3. ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΜΑΡΗΣ
4. ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ
5. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ
6. ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
7. ΕΛΕΝΗ- ΜΑΡΙΑ (ΜΙΛΕΝΑ) ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ
8. ΑΧΜΕΤ ΙΛΧΑΝ
9. ΕΛΕΝΗ ΒΑΤΣΙΝΑ
10. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
11. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΑΣ
12. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ (ΝΑΓΙΑ) ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ
13. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ
14. ΟΥΡΑΝΙΑ (ΡΑΝΙΑ) ΘΡΑΣΚΙΑ
15. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΖΑΝΗ
16. ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ
17. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
18. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ
19. ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
20. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ
21. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ
22. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
23. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΝΑΣ
24. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
25. ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΠΑΣ
26. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΔΗΣ
27. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ (ΦΡΕΝΤΥ) ΠΑΡΑΣΥΡΗΣ
28. ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ
29. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ
30. ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΤΑΡΑΚΑ
31. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΝΑΡΗΣ
32. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΩΛΗΣ) ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Θέμα: «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ): Ποτέ άλλοτε τόσα πολλά χρήματα δεν άφησαν στη χώρα τόσο δυσανάλογα μικρό αποτέλεσμα»

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) αποτέλεσε μια ιστορική ευρωπαϊκή επιλογή για τη στήριξη των κρατών-μελών μετά την πανδημία, αλλά και για τον βαθύ μετασχηματισμό των οικονομιών τους. Για την Ελλάδα, το ΤΑΑ δεν ήταν απλώς ένα ακόμη χρηματοδοτικό εργαλείο. Ήταν μια μοναδική ευκαιρία να αντιμετωπιστούν χρόνιες παθογένειες του παραγωγικού μοντέλου, να μειωθούν οι ανισότητες, να στηριχθεί η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα και να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή. Για την Ελλάδα που είχε στόχο να ανακάμψει την οι-

κονομία της μετά την συρρίκνωση της κρίσης αυτή η ευκαιρία κοινωνικής ανάταξης και ανάταξης ήταν ιστορικής σημασίας.

Το ζήτημα, λοιπόν, δεν είναι αν υπήρξαν χρήματα. Το ζήτημα είναι πώς και για ποιους αξιοποιήθηκαν. Διότι όταν ένα ιστορικό χρηματοδοτικό εργαλείο καταλήγει να αναπαράγει το ίδιο μοντέλο που υποτίθεται ότι θα άλλαζε, τότε δεν μιλάμε για χαμένη ευκαιρία, μιλάμε για πολιτική επιλογή.

Αυτό το συμπέρασμα αναδεικνύεται αδιαμφισβήτητα και από το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Πολιτικής, το οποίο συμφωνήθηκε μεταξύ της Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε αυτό περιλαμβάν-

νεται η παραδοχή ότι η παύση των χρηματοδοτικών ροών από το ΤΑΑ αναμένεται να προκαλέσει απότομη κάμψη στον ρυθμό αύξησης του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, καθώς και επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας. Παράλληλα, η περιορισμένη επίδραση σε όρους εκσυγχρονισμού του παραγωγικού μοντέλου της χώρας -λόγω της αδυναμίας του μηχανισμού να μετουσιώσει τους διαθέσιμους πόρους σε παραγωγικές επενδύσεις υψηλού πολλαπλασιαστή- καταδεικνύεται από τη σημαντική υστέρηση του δυνητικού ΑΕΠ σε σχέση με το πραγματικό ΑΕΠ.

Πέρα από τους δείκτες, τα νούμερα, τα συγκριτικά στοιχεία που μπορεί να επικαλείται η κυβέρνηση, αλλά και εμείς ως αξιωματική αντιπολίτευση, αναφορικά με την πορεία του Εθνικού Σχεδίου «Ελλάδα 2.0», **υπάρχει μία πραγματικότητα αναντίρρητη** για το σύνολο των φορέων και παραγόντων της αγοράς και της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με τον πήχη που είχε τεθεί από την ίδια την κυβέρνηση και το μέγεθος της ευκαιρίας: **παρά τον πρωτόγνωρο πακτωλό χρημάτων, το παραγωγικό μοντέλο δεν άλλαξε**. Παρέμεινε σε όλες τις βασικές παραμέτρους του το ίδιο. Το ίδιο αποκλεισμένο από την χρηματοδότηση έμεινε το συντριπτικό ποσοστό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της χώρας, το ίδιο γραφειοκρατικό παρέμεινε το ελληνικό κράτος, παρά την πολυδιαφημιζόμενη ψηφιοποίηση. Την ίδια ώρα, μείζονος σημασίας δίκτυα για την ανθεκτικότητα της χώρας, όπως της ενέργειας, της ευρωζωνικότητας, της ύδρευσης, της άρδευσης και των σιδηροδρόμων, παραμένουν από προβληματικά έως ανύπαρκτα. Εξόχως προβληματική παραμένει και η πολιτική προστασία στη χώρα, από την αντιπλημμυρική θωράκιση των αστικών κέντρων μέχρι την αντιπυρική προστασία. Κανένα μεγάλο έργο δεν ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε, δεν συνδέθηκε άμεσα με το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η στεγαστική κρίση, που τινάζει στον αέρα τον προϋπολογισμό χιλιάδων ζευγαριών και οικογενειών, επί μία επταετία συνεχώς επιδεινώνεται, δεν μετριάζεται. Ενώ η κυβέρνηση αρέσκειται να διαφημίζει απόλυτα κρίσιμα, αλλά αυτονόητα πράγματα όπως προληπτικές εξετάσεις και ανακαινίσεις κτιρίων του Εθνικού Συστήματος Υγείας που θα έπρεπε να καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του κράτους, την ώρα που οι πόροι του ΤΑΑ επαρκούσαν για να χτιστεί ακόμα και ένα νέο Ε.Σ.Υ.

Σε μία χώρα που η «ανάκαμψη» της υπονομεύεται από τη χαμηλή παραγωγικότητα στην οικονομία και το δυσβάστακτο κόστος ζωής για την οικογένεια, σε μία χώρα που η «ανθεκτικότητά» της κινδυνεύει από τη δημογραφική ερήμωση, τη λειψυδρία, τις φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, είναι δυνατόν ένα Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με 36 δισεκατομμύρια ευρώ να μην δίνει πραγματικές λύσεις σε αυτά ακριβώς τα προβλήματα; Κι όμως, η κυβέρνηση Μητσοτάκη το «κατάφερε».

Σε όλα τα παραπάνω, δεν είναι ότι δεν έγινε τίποτα. Με 36 δισ. στη διάθεση μιας οποιαδήποτε κυβέρνησης είναι αδύνατο άλλωστε να μην γίνει τίποτα, όσο ανίκανη και να είναι. Αλλά έγιναν πολύ λίγα, πολύ άναρχα, πολύ σκοτεινά. **Ποτέ άλλοτε τόσα πολλά χρήματα δεν άφησαν στη χώρα τόσο δυσανάλογα μικρό αποτέλεσμα**. Ποτέ άλλοτε δεν είχαμε στη διάθεσή μας τέτοιο πακτωλό χρημάτων σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Κι όμως το «Ελλάδα 2.0» έχει το μικρότερο κοινωνικό και οικονο-

μικό αποτύπωμα από όλα τα πακέτα στήριξης που έχει δεχθεί η χώρα μεταπολεμικά.

Το πρόβλημα της αναντιστοιχίας μεταξύ των πόρων που έρχονται από το εξωτερικό και του παραγόμενου αποτελέσματος στο εσωτερικό δεν είναι τωρινό, ούτε μόνο ελληνικό. Αλλά τις τελευταίες δεκαετίες, είχαμε ως Ελλάδα καταφέρει να βελτιώσουμε, με πολύ κόπο και παρά τις διαχρονικές αδυναμίες, την ποιότητα της απορρόφησης των εξωγενών πόρων, με αποτέλεσμα για παράδειγμα όλο και περισσότερο τα Κοινωνικά Πλαίσια Στήριξης και τα ΕΣΠΑ να συνδεθούν με ουσιαστική δημιουργία κοινωνικών και ευρύτερων υποδομών, πραγματική ανοικοδόμηση και σκάψιμο όλης της χώρας. Δυστυχώς το βαθύτατα απογοητευτικό για τη χώρα και την κοινωνία της διαχειριστικό αποτέλεσμα του Εθνικού Σχεδίου «Ελλάδα 2.0», μας γυρίζει πολλά χρόνια πίσω, εκμηδενίζοντας την όποια βελτίωση είχε επιτευχθεί.

Και το πρόβλημα της ποιοτικής απορρόφησης των ευρωπαϊκών πόρων μπορεί να μην είναι μόνο ελληνικό, μπορεί να εντοπίζεται στο σύνολο σχεδόν των κρατών μελών της Ε.Ε., αλλά έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία στη χώρα μας. Γιατί; Γιατί στην προσπάθειά μας να καλύψουμε το αναπτυξιακό χάσμα που μας χωρίζει από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, κάθε ευρώ μετράει πολύ, πάρα πολύ περισσότερο στην περίπτωσή μας.

Κανείς φυσικά δεν πέφτει από τα σύννεφα με την εθνική ήττα στη διαχείριση του ΤΑΑ. Ο σπόρος της αποτυχίας ήταν εξ αρχής εμφανέστατος: Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» δεν ήταν ούτε «Εθνικό», ούτε «Σχέδιο». Εκπονήθηκε από λίγους για να χρησιμοποιηθεί από λίγους. Αποτέλεσε αντικείμενο αποκλειστικής ενασχόλησης του Μεγάρου Μαξίμου, εταιρειών συμβούλων και ελαχίστων ατόμων "απολύτου εμπιστοσύνης" του συστήματος. Αποκλείστηκαν ουσιαστικά από τη διαδικασία η αυτοδιοίκηση, οι κοινωνικοί φορείς, η διακομματική συνεννόηση. Προτεραιοποιήθηκαν έργα για πολύ λίγες ιδιωτικές εταιρείες που είχαν το μέγεθος (και την επιρροή) να επωφεληθούν άμεσα, αντί να επιδιωχθεί εντατικά η διάχυση των πόρων. Το σκέλος των δανείων παραχωρήθηκε εξολοκλήρου στις τράπεζες, οι οποίες πλέον λειτουργούν μόνο για τις μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες στη χώρα, αποκλείοντας τη συντριπτική πλειοψηφία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από πρόσβαση σε πόρους ή δανεισμό.

Η προνομακία, όμως, μεταχείριση λίγων δεν αποτελεί σχέδιο για τη χώρα. Αν συμπληρωθεί η εικόνα με το γεγονός ότι η διαφάνεια και η λογοδοσία θεωρήθηκαν αχρείαστες πολυτέλειες στο βωμό του «γρήγορου αποτελέσματος», αντιλαμβάνεται κανείς γιατί ούτε πραγματική «Ανάκαμψη» πέτυχε το Ελλάδα 2.0, ούτε διαχρονική «Ανθεκτικότητα».

Αλλά το πρόβλημα δεν σταμάτησε εκεί. Βυθιζόμενη ολοένα και βαθύτερα στην αλαζονεία της, η κυβέρνηση των δήθεν «αρίστων» της κυβέρνησης Μητσοτάκη όχι μόνο έκλεισε ερμητικά τα αυτιά της απέναντι σε κάθε έκκληση του ΠΑΣΟΚ και όλης της αντιπολίτευσης για αλλαγή πορείας στο «Ελλάδα 2.0», αλλά χλεύασε και κάθε σχετική πρόταση, μιλώντας για ασχετοσύνη εκείνων που δεν γνωρίζουν τις ευρωπαϊκές διαδικασίες. Τελικά, άσχετη αποδείχτηκε η ίδια.

Συγκεκριμένα, στις 6 Ιουνίου 2023 σε συνέντευξή του στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων της ΕΡΤ ο κ. Μητσοτάκης ανέφερε υποτιμητικά πως «αυτοί που λένε για επαναδια-

πραγμάτευση του Ταμείου Ανάκαμψης έχουν παντελή α-σχετοσύνη. Ελάχιστες αλλαγές μπορούν να γίνουν», απονέμοντας στο ΠΑΣΟΚ «Νόμπελ οικονομικής ασυναρτησίας».

Μόλις 3 μήνες μετά τις δηλώσεις του Έλληνα πρωθυπουργού για «ελάχιστες αλλαγές που μπορούν να γίνουν» στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η κυβέρνηση του ξεκίνησε έναν πραγματικό μαρathon αλληπάλληλων ευρύτατων αλλαγών στο «Ελλάδα 2.0», με συνεχόμενες απεντάξεις μέτρων ή αναθεωρήσεις των στόχων τους προς τα κάτω, που ανέδειξαν την Ελλάδα πρωταθλήτρια μεταξύ όλων των κρατών μελών της Ε.Ε. στη σχετική πρακτική μαζί με την Ιταλία.

Συγκεκριμένα, το Δεκέμβριο του 2023 απεντάχθηκαν ή αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω (π.χ. μείωση εύρους επιδιωκόμενου σκοπού) 60 από τα 180 περίπου συνολικά μέτρα του «Ελλάδα 2.0» (ποσοστό 33%). Το ίδιο σε 50 μέτρα (ποσοστό 27%) στις αναθεωρήσεις Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2024, για να φτάσουμε στην απένταξη ή στην αναθεώρηση προς τα κάτω 95 μέτρων (ποσοστό 53%) τον Ιούλιο του 2025 και 135 μέτρων (ποσοστό 75%) τον Νοέμβριο του 2025.

Φυσικά, όλα τα κράτη – μέλη αναθεωρούν τα προγράμμά τους προκειμένου να πετύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στην τελική ευθεία του Ταμείου Ανάκαμψης, και καλά κάνουν. Το βάθος όμως και το εύρος των αλληπάλληλων αναθεωρήσεων του ελληνικού προγράμματος, ειδικά το τελευταίο τετράμηνο, δεν έχουν κυριολεκτικά αντίπαλο, γεγονός που αναδεικνύει προχειρότητα στο σχεδιασμό και ανικανότητα στην υλοποίηση.

Το ακόμα προβληματικότερο είναι πως οι αλλαγές δεν γίνονται για να γίνει το Εθνικό Σχέδιο «Ελλάδα 2.0» ποιοτικότερο, κοινωνικότερο, αποτελεσματικότερο. Αλλά για να διασωθεί πολιτικά και να σώσει επικοινωνιακά τα προσχήματα η κυβέρνηση. Κι αυτό γιατί στη συντριπτική πλειοψηφία των αλλαγών, η κυβέρνηση Μητσοτάκη αναγκάζεται να κατεβάσει τον πήχη προκειμένου να παραμείνει «εντός στόχου» και να μην εκτροχιαστεί εντελώς το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Αποτέλεσμα; Μετά από τόσες αλλαγές, το σημερινό Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας διαφέρει ριζικά από το αρχικό κείμενο δυστυχώς, προς το χειρότερο. Και παρά τις συνεχείς απεντάξεις μέτρων ή αναθεωρήσεις προς τα κάτω των στόχων των περισσότερων μέτρων του σχεδίου, η Ελλάδα μένει ολοένα και περισσότερο πίσω στην επίτευξη οροσήμων.

Στον σχετικό ποσοστιαίο δείκτη επίτευξης οροσήμων η Ελλάδα ήταν στην 11η θέση μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. στα τέλη του 2023, σύμφωνα με την ειδική έκθεση 13/2024 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για την απορρόφηση των κονδυλίων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Στα τέλη Απριλίου 2026 η Ελλάδα βρίσκεται πλέον στη 19η θέση, σύμφωνα με επικαιροποιημένα στοιχεία του «Milestones and Targets - Recovery and Resilience Scoreboard» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα μάλιστα με τα στοιχεία της ίδιας της ελληνικής κυβέρνησης, η Ελλάδα ήταν 6 ποσοστιαίες μονάδες μπροστά σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο επίτευξης οροσήμων τον Απρίλιο του 2024 (23% η Ελλάδα έναντι 17% μ.ο. ΕΕ27). Τώρα όμως η Ελλάδα υπολείπεται πλέον κατά μία μονάδα του ευρωπαϊκού μέσου όρου (53% η Ελλάδα έναντι 54% μ.ο. ΕΕ27), σύμφωνα με τα στοιχεία του «Milestones and Targets - Recovery and Resilience Scoreboard» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (η ελ-

ληνική κυβέρνηση έχει σταματήσει να παρέχει αντίστοιχα στοιχεία). Με λίγα λόγια, αντί να πατάμε γκάζι, επιβραδύνουμε και απομένουν μόλις 4 μήνες για να υλοποιήσουμε το 47% των οροσήμων.

Την ίδια ώρα πάνδημη είναι η αίσθηση ότι δισεκατομμύρια σπαταλούνται χωρίς ουσιαστικό παραγωγικό αποτύπωμα. Προς την κατεύθυνση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική η διαπίστωση σε πρόσφατη (αρχές 2026) μελέτη της Eurobank για την πορεία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ότι κατά την περίοδο 2021-2024, μόλις το 5,2% των αξιοποιηθέντων πόρων του ΤΑΑ στο σκέλος των επιδοτήσεων κατευθύνθηκε σε παραγωγικές επενδύσεις, στον Ακαθάριστο Σχηματισμό Παγίου Κεφαλαίου (ΑΣΠΚ), όταν το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρώπη ανήλθε στο 20,8%. Όπως σημειώνει και η ιστοσελίδα powergame.gr «στη Ρουμανία σχεδόν το 80% των πόρων των επιχορηγήσεων κατευθύνθηκε σε παραγωγικές επενδύσεις (ΑΣΠΚ), ενώ στην Ιρλανδία το αντίστοιχο ποσοστό ξεπέρασε το 50%».

Σε όλα τα παραπάνω έρχονται να προστεθούν και οι νέες προειδοποιήσεις της Τράπεζας της Ελλάδας για την πορεία του προγράμματος. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας για το 2025, που δημοσιεύτηκε αρχές Απριλίου 2024, «μετά την εκταμίευση της 6ης δόσης των επιχορηγήσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2025, η Ελλάδα έχει λάθει συνολικά 23,4 δισεκ. ευρώ, εκ των οποίων 12 δισεκ. ευρώ σε επιχορηγήσεις (66% του συνόλου των επιχορηγήσεων) και 11,4 δισεκ. ευρώ σε δάνεια (64% του συνόλου των δανείων)». Και προσθέτει: «**Η πλήρης απορρόφηση των σχετικών πόρων προϋποθέτει την είσπραξη μέσα στο 2026 ποσού ύψους 11,3 δισεκ. ευρώ** (εκ των οποίων 5,3 δισεκ. ευρώ για επιχορηγήσεις και 6 δισεκ. ευρώ για δάνεια) **με την επιτυχημένη εκπλήρωση 164 στόχων και οροσήμων, γεγονός που κρίνεται εξαιρετικά φιλόδοξο.** Η μη είσπραξη των σχετικών ευρωπαϊκών πόρων για την ολοκλήρωση των συμβασιολογημένων έργων στο σκέλος των επιχορηγήσεων ενδέχεται να οδηγήσει στην ένταξη τους στο εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και στην ανάγκη χρηματοδότησής τους από εθνικούς πόρους, γεγονός που θα έχει επίπτωση στα δημοσιονομικά μεγέθη».

Και ειδικά για το δανειακό σκέλος η Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας αναφέρει: «Εως το τέλος του Φεβρουαρίου 2026 έχουν συμβασιολογηθεί έργα προϋπολογισμού 9,5 δισεκ. ευρώ (ή 86% των συνολικών εισπράξεων δανείων). Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, δάνεια ύψους 13,3 δισεκ. ευρώ έπρεπε να είχαν συμβασιολογηθεί ως προαπαιτούμενο για την κατάθεση όλων των αιτημάτων χρηματοδότησης από το δανειακό σκέλος. Ωστόσο, καθώς κατόπιν συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίστηκε η 29η Μαΐου 2026 ως καταληκτική ημερομηνία σύναψης δανειακών συμβάσεων, ο στόχος αυτός κρίνεται εξαιρετικά φιλόδοξος δεδομένου του μέχρι τώρα ρυθμού υπογραφής συμβάσεων».

Το σκηνικό ολοκληρώνεται από το πέπλο αδιαφάνειας που έχει επιβάλλει ετσιθελικά η κυβέρνηση στη διαχείριση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η μεθοδολογία είναι απλή: τα καλά νέα (εκταμιεύσεις, επιτεύξεις οροσήμων) διαφημίζονται αμέσως και ευρύτατα, τα ασυγκρίτως περισσότερα κακά νέα (απεντάξεις μέτρων, τροποποιήσεις στόχων και οροσήμων με μείωση αντικειμένου) θάβονται κυριολεκτικά. Το ΠΑΣΟΚ

– Κίνημα Αλλαγής έκανε 3 φορές τη δουλειά της κυβέρνησης (Νοέμβριος 2023, Ιούλιος 2025, Δεκέμβριος 2025) δίνοντας αναλυτικά στοιχεία στη δημοσιότητα για τα δεκάδες μέτρα που απέντασε από ΤΑΑ ή αναθεωρούσε η κυβέρνηση με τις σχετικές προτάσεις που υπέβαλλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αλλεπάλληλες εξάλλου υπήρξαν την τελευταία τριετία οι ερωτήσεις της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος προς την κυβέρνηση, με τις οποίες μεταφέραμε το κλίμα βαθύτατης ανησυχίας που επικρατεί στην αγορά ως προς την πορεία του «Ελλάδα 2.0».

Όταν τον Νοέμβριο του 2024 οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής και μέλη στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής καταθέσαμε Ερώτηση προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα «Κίνδυνος απώλειας πόρων και νέας απένταξης έργων από το Ταμείο Ανάκαμψης», η απάντηση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ήταν καθησυχαστική:

«Η υψηλή ποιότητα και η πληρότητα του σχεδιασμού του Ελληνικού Σχεδίου αποδείχθηκαν στην πράξη».

Όταν τον Ιανουάριο του 2025 οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής και μέλη στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων προχωρήσαμε και πάλι σε νέα Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων μετά από σωρεία ανησυχητικών δημοσιευμάτων για την πορεία του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η απάντηση της κυβέρνησης ήταν, και πάλι, καθησυχαστική:

«Η Ελλάδα σχεδίασε και κατέθεσε ένα πλήρες και άρτιο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».

Ελάχιστους μήνες μετά το «πλήρες και άρτιο Εθνικό Σχέδιο» υπέστη αλλεπάλληλες, εκτεταμένες αναθεωρήσεις προς τα κάτω, ακριβώς διότι δεν ήταν τελικά «πλήρες και άρτιο».

Η κυβέρνηση φυσικά επιμένει να παρουσιάζει το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» ως σχετικά επιτυχημένο παράδειγμα γρήγορης απορρόφησης πόρων, επικαλούμενη κατατάξεις που την εξυπηρετούν. Θεμιτό, αλλά διόλου αρκετό. Και ακόμα λιγότερο πειστικό.

Κι αυτό με το οποίο δεν θα ήθελε με τίποτα να ασχοληθεί η κυβέρνηση Μητσοτάκη είναι να δώσει συγκεκριμένες πληροφορίες για το, από πού ξεκίνησε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και πού βρίσκεται σήμερα. Τι άλλαξε, τι εγκαταλείφθηκε, ορόσημο ορόσημο, μέτρο μέτρο. Και ακόμα περισσότερο να δώσει συγκεκριμένες εξηγήσεις για το ποιος ευθύνεται για κάθε μέτρο που απεντάχθηκε, για κάθε ορόσημο που δεν υλοποιήθηκε, για κάθε έργο που δεν έγινε με πόρους του ΤΑΑ. Φταίει ο ανάδοχος κάθε φορά του έργου; Το όποιο υπουργείο; Το επίπεδο προετοιμασίας; Και τι συνέπειες θα έχει το χαμηλό του πήχη σε κάθε περίπτωση και για ποια κοινά; Γιατί πίσω από κάθε ένα από αυτά τα 180 περίπου μέτρα του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας υπάρχουν άνθρωποι, επιχειρήσεις, πολίτες που δικαιούνται ενημέρωσης.

Η κυβέρνηση μπορεί να θέλει να περιμένει την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για να πανηγυρίσει την «επιτυχή» ολοκλήρωση του «Ελλάδα 2.0», ενός σχεδίου που αναθεώρησε όσο περισσότερο μπορούσε προς τα κάτω για να είναι σίγουρη ότι θα περάσει από πάνω. **Η ώρα όμως του απολογισμού για την κυβέρνηση είναι τώρα. Η ώρα να ξεκαθαρίσει τι και**

γιατί χάθηκε και ποιος ευθύνεται για αυτό. Η ώρα της απολογίας για τη χαμένη μοναδική ευκαιρία που μας παρουσιάστηκε.

Επειδή ουδέποτε η κυβέρνηση παρουσίασε συγκεκριμένη συγκριτική ανάλυση του τι προέβλεπε αρχικά και τι τώρα το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ανά μέτρο και ανά ορόσημο,

Επειδή παραμένει εξαιρετικά προβληματική η διοχέτευση των πόρων του ΤΑΑ στην ελληνική αγορά, σύμφωνα με τα στοιχεία της ίδιας της Τράπεζας της Ελλάδος, λίγους μόλις μήνες πριν την ολοκλήρωση του μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,

Επειδή η κυβέρνηση, παρότι επικαλείται υψηλές εκταμιεύσεις ως απόδειξη της επιτυχίας του «Ελλάδα 2.0», δεν έχει παρουσιάσει μια συστηματική, αριθμητικά τεκμηριωμένη εικόνα για την πραγματική επίδραση των πόρων στην οικονομία και στην κοινωνία,

Επειδή η κυβέρνηση της ΝΔ φιλοδοξεί να πράξει για το Ταμείο Ανάκαμψης μέσα σε 4 μήνες όσα δεν έκανε 5 χρόνια,

Επειδή η όλη διαχείριση του «Ελλάδα 2.0» παραμένει αποκλειστική υπόθεση ελαχίστων κυβερνητικών στελεχών και εμπίστων γύρω από το Μέγαρο Μαξίμου, χωρίς καμία ουσιαστική κοινοβουλευτική και κοινωνική διαβούλευση είτε κατά την εκπόνησή του είτε κατά τις αναθεωρήσεις του,

Κατόπιν των ανωτέρω, επερωτάσθε κύριε Υπουργέ:

1. Για το τόσο μικρό αποτύπωμά του στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, δεδομένου ότι ο συνολικός φάκελος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης φτάνει στα 36 δισ. ευρώ.

2. Για την πραγματική εικόνα υλοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Υπάρχει ανάγκη για έναν συγκριτικό πίνακα της εξέλιξης κάθε μέτρου του «Ελλάδα 2.0», ώστε να καθίσταται σαφές σε κάθε περίπτωση τι προβλεπόταν αρχικά και πού έχουμε καταλήξει σήμερα. Πέραν των ποσοστών εκταμίευσης, το ποσοστό των έργων και μεταρρυθμίσεων που έχει ολοκληρωθεί σε επίπεδο φυσικού αντικείμενου και λειτουργικής ενεργοποίησης παραμένει κρίσιμο ζητούμενο.

3. Για τη σαφή καταγραφή του ποιος ευθύνεται για τη μη υλοποίηση οποιουδήποτε οροσήμου και οποιουδήποτε μέτρου σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, πέρα από τις γενικόλογες και ελάχιστα διαφωτιστικές σχετικές αναφορές στις προτάσεις αναθεώρησης του «Ελλάδα 2.0» που υπέβαλε η ελληνική κυβέρνηση.

4. Για τα ποσά που έχουν διατεθεί μέχρι σήμερα από τους πόρους του ΤΑΑ, ανά υπουργείο, σε υπηρεσίες επικοινωνίας και υπηρεσίες συμβούλων πρέπει να καταγραφούν με σαφήνεια.

5. Για την κατανομή των πόρων του ΤΑΑ ανά Περιφέρεια και Δήμο, καθώς και μεταξύ δημοσίων φορέων, ιδιωτικών φορέων και συμπράξεων, κατανομή η οποία οφείλει να αποτυπωθεί με σαφήνεια.

6. Για τον αριθμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που υπέβαλαν αίτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΤΑΑ, καθώς και πόσες εγκρίθηκαν, πόσες απορρίφθηκαν και με ποια αιτιολογία, στοιχεία που πρέπει να αποτυπωθούν καθαρά και με διαφάνεια, δεδομένου ότι πρόκειται για δημόσιους ευρωπαϊκούς πόρους.

7. Για τις μακροοικονομικές παραδοχές στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Προσαρμογής που επιβεβαιώνουν την αποτυχία του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης να αλλάξει το παραγωγικό μοντέλο της χώρας.

(Αριθμ. Βιβλ. Επίκ. 6 Επερ. 4, ημερ. κατάθ. 5.5.2026)

Αθήνα, 25 Ιουνίου 2026

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΗΤΑΣ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ